SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:977

av Magnus Johansson och Heléne Björklund (båda S)

En statlig utredning om den växande fattigdomen i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör överväga att tillsätta en statlig utredning om den växande fattigdomen och den ekonomiska utsattheten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett land med stora ekonomiska resurser och en lång tradition av generell välfärd, social trygghet och ambitionen att ingen människa ska lämnas efter. Trots detta ser vi en utveckling där allt fler människor får allt svårare att klara sin grundläggande försörjning.

Den ekonomiska utsattheten har blivit en verklighet för människor i olika delar av samhället. Det handlar om barnfamiljer, ensamstående föräldrar, pensionärer, personer med sjukersättning, arbetslösa, personer med låga löner och människor som trots att de arbetar inte får sin ekonomi att gå ihop.

Ökade levnadskostnader för mat, boende, el, transporter och andra nödvändiga utgifter har gjort situationen allt svårare för hushåll med små ekonomiska marginaler. För många innebär det att behöva välja mellan att betala hyran, köpa mat, hämta ut mediciner eller betala andra nödvändiga räkningar.

Fattigdom handlar inte enbart om att sakna pengar. Den innebär också begränsade möjligheter att delta i samhällslivet, social isolering, oro för framtiden och försämrade livsvillkor. För barn kan ekonomisk utsatthet innebära att inte kunna delta i fritidsaktiviteter, följa med på skolutflykter eller ha samma möjligheter som sina jämnåriga.

En ny och bredare fattigdom behöver kartläggas

Statistiska centralbyråns statistik visar att den materiella och sociala fattigdomen har ökat kraftigt under senare år. Under 2025 levde omkring 729 000 människor i Sverige i materiell och social fattigdom. Samtidigt visar undersökningar att många människor har svårt att klara oförutsedda utgifter och att få hushållets ekonomi att gå ihop.

Det finns anledning att närmare undersöka hur fattigdomen ser ut i dagens Sverige och skapa en gemensam bild genom att skapa ett sätt att mäta fattigdom och ekonomisk utsatthet. Traditionella fattigdomsmått behöver kompletteras med en bredare förståelse av människors faktiska levnadsvillkor. Det är viktigt att synliggöra även dem som har inkomster men ändå inte kan tillgodose sina grundläggande behov.

Det behövs också kunskap om hur olika trygghetssystem fungerar i praktiken och om människor faktiskt får det stöd de har rätt till. Vi behöver veta vilka grupper som faller mellan systemen och varför.

Regeringen bör skyndsamt överväga att tillsätta en utredning för att kartlägga hur den växande fattigdomen i Sverige ser ut i dag, där även de som inte har fått den hjälp de har rätt till ingår. Utredningen bör också få i uppdrag att ge förslag på hur vi mäter fattigdom på ett relevant, transparent och hållbart sätt som fångar fattigdomen i dag och dess utveckling samt möjliggör utvärdering av åtgärder.

Utredningen bör även ge förslag på hur fattigdomen kan hävas med utgångspunkt i det svenska samhällskontraktet och rätten till en skälig levnadsnivå samt definiera vad en skälig levnadsnivå är.

Magnus Johansson (S) *Heléne Björklund (S)*